

ІННОВАЦІЙНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Поряд з уже звичним терміном «дистанційне навчання» сьогодні часто вживається поняття «електронне навчання» (E-learning). Електронне навчання (ЕН) — більш широке поняття, що означає різноманітні форми і засоби навчання на основі інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) з використанням мультимедійних елементів. (E-LEARNING: PREPARATION, PROBLEMS AND PERSPECTIVES. The review of materials of the teleconference after BC-0016 = British Council's seminar 25—30 March 2001.)

За останні десять років віртуальні форми навчання стали звичними для більшості великих навчальних закладів усього світу (не тільки вищих). Одного тільки 1998 року на ці цілі було витрачено 1,5 млрд дол., а до 2005 р., за прогнозом Інституту стандартів і технологій США (Institute of Standards and Technology), обсяг коштів, вкладених в освітні Інтернет-послуги, досягне 46 млрд дол. Сьогодні навчання через Інтернет усе частіше розглядається не просто як зручна форма підвищення кваліфікації, а як цілком серйозна альтернатива традиційним формам освіти, що дозволяє студентам здобути глибокі знання.

Новий спектр інструментів і засобів для роботи викладача та студента — це E-mail, Web-форуми (раніше — телеконференції), дошки оголошень для розсилання матеріалів, on-line обмін письмовими повідомленнями, факсимільний зв'язок, відеофоруми (зі зворотним телефонним зв'язком), відеофоруми з двостороннім зв'язком через комп'ютерну мережу. За даними національної лабораторії тренінгу (США), середні показники засвоєння матеріалу студентами в розрізі методології викладання розподіляються так: лекція — 5 %, самостійне читання тексту — 10 %, аудіовізуальний метод — 20 %, демонстрація — 30 %, групова дискусія — 50 %, практичне навчання — 75 %, безпосереднє застосування вивченого — 90 %. Засоби електронного (дистанційного) навчання (ЕН) якраз і дозволяють максимально активізувати найбільш процентно вагомі методи навчального процесу.

Може здатися, що концепція ЕН виключає спілкування студента з викладачем університету. Навпаки — ЕН неможливе поза комунікацією суб'єктів освітнього процесу, якими є студент (група студентів), з одного боку, і **тьютор** (з англійської tutor — викладач-консультант в університетах Англії; застар. — домашній вчитель) — з другого. Більше того, засоби ЕН дозволяють ор-

ганізувати спілкування у форматі студент — студент, студент — тьютор, студент — група студентів синхронно (у режимі реального часу) через chat або асинхронно (через дискусійні форуми і або E-mail). У плані засвоєння студентами матеріалу та активізації навчального процесу надзвичайно ефективними здаються Web-форуми та відеофоруми. У разі організації Web-форумів викладач-тьютор має можливість використати майже всі наявні методи активізації: дискусії, мозковий штурм, подання на розгляд конкретної ситуації (проблеми для обговорення) та ін.

За вмілого викладання/контролю процесу спілкування викладачем-тьютором Web-форуми перетворюються в могутній засіб самостійної і творчої роботи студентів. У форумі нові знання студенти отримують на базі вже існуючих, у процесі їх творчого переосмислення, що дозволяє формувати у них розуміння цілісності проблеми, що розглядається. Зв'язок питання — відповідь тепер устанавлюється і між студентами дискусійної групи, а на долю викладача випадає функція створення змістовно спрямованої самоорганізації учасників для поглибленого і різнобічного обговорення ідей, думок, проблем.

Умови Web-форуму дають можливість студентам потенційно пасивним, сором'язливим, інтровертним та просто закомплексованим в аудиторії активно брати участь в обговоренні проблеми, позбавляючись цих комплексів. Отже, використання методів активізації навчання дозволяє зберігати активність студентів протягом заняття.

Проведення відеофорумів потребує наявності відповідного обладнання: відео- та аудіоплат, відеокамер, навушників, а для якісної передачі відео- та аудіоінформації — каналів з досить високою швидкістю передачі (> 200 Кбіт/с), інакше кадри зображення оновлюються досить повільно. Це доступно тільки окремим дуже дорогим проектам.

Широкі можливості для підвищення якості університетської освіти відкриває наявність спектра спеціального ПЗ — платформ дистанційного навчання (Learning Space Anytime, Intralearn, WebCT, Прометей, новинка російського ринку 2002 р. — eLearning Server + Office 3000), які дозволяють викладачеві розробити **контент** (від англійського contents — матеріали курсу, наповнення) свого навчального курсу та підтримують процес навчання в групі, що включає: моніторинг використання опорного конспекту; аудит виконання завдань і перевірку своєчасності їх завдання; засоби статистичного аналізу результатів (тестів, завдань); діалогове опитування (загальне та індивідуальне); облік успішності студентів; спільну роботу студентів над проектами в

спеціально відведеному віртуальному просторі. Функціонуюча у КНЕУ платформа WebCT надає викладачеві всі ці можливості, а комп'ютерні комунікації забезпечують єдиний інформаційний простір для роботи студентів у групах під час лабораторних занять, активізації самостійної їх роботи і за межами університету, а як результат — усе це позитивно впливає на якість вивчення окремих курсів та університетської освіти загалом.

О. Г. МАТВІЙЧУК, викладач кафедри іноземних мов фінансово-економічного факультету КНЕУ

НЕДОЛІКИ ОРГАНІЗАЦІЇ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАЇЬ СТУДЕНТІВ

Застосування в навчальному процесі модульно-рейтингової системи оцінювання знань студентів потребує глибокого аналізу результатів цього підходу до контролю знань з метою виявлення його переваг та недоліків у процесі функціонування, а також для забезпечення дійсно якісної освіти для сучасної молоді.

Про позитивні результати застосування цієї системи контролю знань було сказано дуже багато, і це безперечний факт, що саме за модульно-рейтинговою системою майбутнє вищої освіти. Але, на жаль, у результаті неврахування всіх можливих організаційних, науково-технічних, соціально-психологічних чинників система рейтингу виявляє себе не лише з позитивного боку, а й з негативного.

Ще недостатньо досконала система оцінювання модулів за умов несвоєчасного здавання студентами засвоєного матеріалу. Складається враження, що, дозволяючи студентам перескладати модулі протягом семестру, ми розвиваємо в них почуття безкарності і такі риси характеру, як незібраність, непунктуальність, безвідповідальність. Взагалі постійні перескладання знищують сам стимул у студентів до вчасного виконання модульних завдань. У такому разі було б доречно скасувати таку систему за браком поважних причин. Це своєю чергою позитивно вплине на раціональну організацію самостійної роботи студентів, а також позбавить викладачів зайвих витрат часу.

Під час складання модульних завдань треба підвищувати їх варіативність, що майже нанівець зведе списування, примусить студентів працювати самостійно, а також виявить дійсні знання